

Музична Україна. 12 українських композиторів ХХ-ХХІ ст.

Мирослава Макаревич

Вікова категорія: 6-9 років (Молодші школярі)

#естетичне виховання

□ Про твір

Це видання гармонійне, самодостатнє та багатоголосе у прямому сенсі слова. Лише взявши книжку до рук, опиняєшся перед різними (тактильними, візуальними, текстовими, інформаційними) можливостями та вибором: колаж емоцій, візуальних натяків, імена та портрети композиторів, QR-коди, що запрошують «Скануй і слухай»! І все це огортає сонячна атмосфера пануючого чистого кольору в межах незвичного «квадратного» формату.

□ Експертні методичні поради

Працюючи з книжкою, спершу дайте дітям можливість прослухати музику того чи іншого композитора. А тоді уважно розгляньте з ними ілюстрації. Бо саме через проговорювання візуальних образів, пов'язаних зі звучанням, найпростіше вчити дітей «читати» музичні твори.

Гадаю, більшість зможуть пояснити, чому в оформленні присутні ноти, нотний стан, музичні інструменти. Але буде доречним розповісти (або дати можливість прокоментувати тим читачам, хто має музичну освіту),

що таке диригентська паличка, зображена на обкладинці, партитура, нотні ключі тощо.

Але які ще образи супроводжують розповіді про композиторів?

Це пташки (нехай діти висловлять власні міркування, чому саме конкретні птахи зображені: голуб, ластівка, синичка, ворон, журавлі тощо), рослини (квіти, плоди, листя, квіт і гілочки дерев), а також народні орнаменти. Підведіть дітей до розуміння, що кожний із образів відображає ритм та емоцію конкретної композиції, а також є вказівкою на життєве тло композитора, який її написав. Адже музика відображає як внутрішній світ автора, так і його життєвий досвід, той світ, у якому він творив.

Важливо також показати дітям-читачам, як кольори в оформленні кожної розповіді «зливаються» так само, як «ллється» музика: між прохолодним небесним синім і теплим сонячним жовтим виникає зелений – колір життя, чорний і білий – нейтральне тло, але й акценти (ніби своєрідні «клавіші», що «грають» в орнаментах) тощо.

На окрему увагу заслуговують образи, пов'язані лише з певним композитором (скажімо, свіча між долонями у розповіді про М. Лисенка, «агнець» – у розповіді про М. Леонтовича, паперовий кораблик – про Б. Лятошинського, вікно та архітектурні пам'ятки – у В. Сильвестрова тощо). Аби зрозуміти сенс появи цих образів, потрібно прочитати про композитора та представлений у книжці твір (до прикладу, свічка – любов до України, котру маємо берегти, як Творець береже душу кожного з нас, саме це почуття наповнює музику й життєвий чин М. Лисенка й звучить у його «Молитві за Україну»).

— Наталя Марченко (2025 р.)

Ця повага до творців і читачів книжки також варта уваги та наголошення під час читання з дітьми. Адже важливо знати усіх, хто творить українську культуру, зокрема тут і нині. Також наголошення культури видання дає дітям зразок сумлінного ставлення до використання творчих та інтелектуальних надбань інших людей, вчить поважати і цінувати працю та здобутки діячів культури, з відповідальністю ставитися до власних творів та ідей.

— Наталя Марченко (2025 р.)

Працюючи з книжкою, важливо заохотити дітей поєднати знання, здобуті під час читання біографічної довідки та «цікавинок» про композитора, з власними враженнями від прослуховування музики. У цьому допоможе візуальний ряд видання. Скажімо, поряд із «цікавинками» вміщені чорно білі «фотографічні» зображення композиторів. Попросіть дітей порівняти їх із художніми портретами та розповісти, як саме створений ілюстраторкою образ передає музику, котра живе в митцеві (скажімо, В. Сильвестров дивиться на світ крізь «кришталеві» як його музика окуляри; різдвяна зоря супроводжує М. Леонтовича, вирізаного світлом на тлі небес; З. Алмаші «одягнутий» у всі пори року, голоси яких звучать у його творі, а образ Г. Гаврилець гармонійно єднає природні ритми київських каштанів і гуцульських орнаментів). Доречно буде запропонувати читачам виразити візуально (намалювати, створити колажі тощо) свої враження від музики та обрати й обґрунтувати ті символічні образи, котрі, на їхню думку, найбільше пасують цьому творові та композиторові. На жаль, у книжці немає словничка музичних термінів. Тому, гадаю, буде доречно разом із дітьми з'ясувати сутнісні ознаки використаних у виданні музичних форм («концерт», «кантата», «симфонія» та ін.), згадати звучання та вигляд музичних інструментів, якими володіли композитори (скажімо, не всі діти можуть знати, що таке віолончель, рояль, про різницю між баяном і акордеоном тощо).

— Наталя Марченко (2025 р.)

□ **Запитання для обговорення з дітьми**

- Яка подія в книзі була найнесподіванішою?
- Якби ви були художником, яку обкладинку ви б намалювали для цієї книги?
- Яку емоцію викликає у вас головний герой?

PortKEY: Ресурсний центр для бібліотекарів

Методичний посібник згенеровано автоматично

- **Дивіться медіа:** буктрейлери та відео-відгуки на сторінці книги.
- **Архівні матеріали:** доступні додаткові методичні посібники (PDF).

[Скануйте для переходу](#)